

*Богріновцева Людмила Миколаївна,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів, банківської
справи та страхування,*

Національна академія статистики, обліку та аудиту

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СПІВПРАЦІ БАНКІВ ТА СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ НА ФІНАНСОВОМУ РИНКУ УКРАЇНИ

Сучасні тенденції глобалізаційних процесів на фінансових ринках все більше підвищують роль концепції банкострахування у загальній стратегії зростання фінансових інститутів. Просування страхових послуг через банківську мережу розповсюдження виступає основним вибором для великої кількості споживачів, які шукають прості, недорогі та доступні продукти від надійних фінансових інститутів. Що, в свою чергу, безпосередньо пов'язано з новими тенденціями на фінансовому ринку, основною ознакою яких стала універсалізація діяльності фінансових посередників.

Процес співпраці банків та страховиків враховує максимальні вигоди для всіх учасників відносин (клієнтів, банківських установ та страхових організацій) при максимальній мінімізації ризиків для них. Так, споживачі мають впевненість у якості отриманих фінансових послуг та отримують загальний набір послуг з мінімальними втратами часу та з високим рівнем вигоди та комфорту. Також, варто додати, що споживачі купуючи страхові послуги у представників банку можуть отримати ці послуги в сукупності з банківськими за значно нижчими цінами, ніж купуючи їх окремо. Банки ж, у свою чергу, зацікавлені у підвищенні комісійного доходу, збільшенні бази клієнтів та зниженні фінансових ризиків (наприклад, втрата працездатності позичальника, шахрайські операції по кредитних та дебетових картках клієнтів). Страховики мають вигоду у розширенні ринку та каналів збуту страхових продуктів, зростанні страхових премій та якості портфеля, що в підсумку слугує фактором збільшення доходів та прибутків [6].

Варто зауважити, що недоліки та загрози, які існують при співпраці банків та страхових компаній, більше стосуються практичного впровадження партнерства у існуючих умовах розвитку економіки та недоліках фінансового ринку. Але, незважаючи на вищезазначену проблему, варто зазначити, що при правильному та раціональному підході до впроваджен-

ня, а також при відповідальному регламентуванні досліджуваної моделі співпраці, можна уникнути більшості потенційних загроз.

Одним з напрямів покращення співпраці банків та страхових компаній є використання банкострахування з позиції інструменту зменшення витрат коштів та значної економії часу як одного клієнта, так і великої юридичної особи. Так, до основних детермінант успішного впровадження концепції банкострахування слід віднести: ефективну операційну модель; переконливі стимули; привабливі продукти; чітка партнерська стратегія (рис. 1).

Рис. 1. Фактори успішної взаємодії банків та страхових компаній на основі банкострахування

Джерело: побудовано за даними [5].

На нашу думку, досить перспективною формою подальшої ефективної співпраці банків та страховиків на вітчизняному ринку є концепція відкритої архітектури, що передбачає покращення зв'язків однієї банківської установи з декількома страховими організаціями відповідно до продуктів, які вони пропонують. Наведена система створює значний рівень конкуренції серед страховиків у боротьбі за високорейтингову банківську установу як за перспективну мережу збуту своїх страхових послуг, що в свою чергу створює підґрунтя для подальшого вдосконалення як самих страхових про-

дуктів, так і системи організації в цілому. На сьогодні, таку концепцію, хоч не широкомасштабно, але реалізують лише декілька вітчизняних банків: Приватбанк, ОТП Банк та Ощадбанк. Так, для створення позитивного ефекту на фінансовому ринку, даної моделі повинні притримуватися переважна більшість банківських установ, а, відповідно, страхові організації повинні бути зацікавлені у взаємодії з банками як з потенційними партнерами.

Також, як вже зазначалося раніше, модель співпраці банків та страховиків, полягає у координації роботи банківської та страхової установ, об'єднанні банківських та страхових продуктів, спільному використанні каналів їх просування, утворенні спільної бази клієнтів, тобто співпраця рівноцінних лідерів. Так, страховики отримують можливість використовувати бренд та мережу банківської установи, банк може приваблювати споживачів форматом фінансового супермаркету (рис. 2), додатковими гарантіями, серед яких можуть бути застраховані депозити, та інвестиційними продуктами (страхування життя).

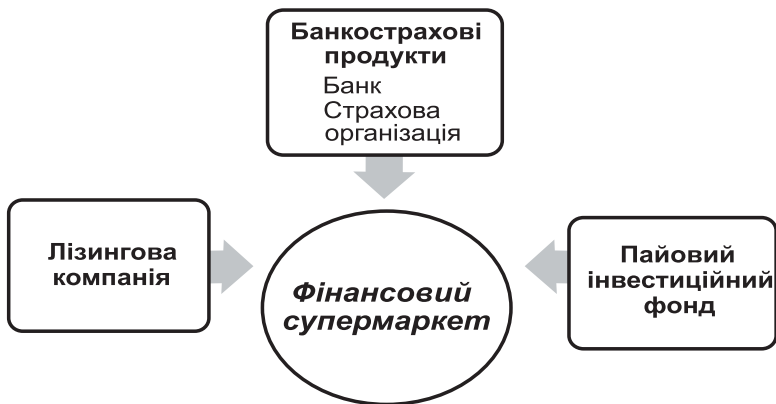

Рис. 2. Схема інтегрованого каналу розповсюдження фінансових послуг

Джерело: побудовано за даними [7].

Саме тому, на нашу думку, створення фінансових супермаркетів може стати підґрунтям для поліпшеного управління ліквідністю, адже компанії мають змогу диверсифікувати як залучені, так і розміщені ресурси відповідно до строків та галузей, а також раціональніше та ефективніше здійснювати управління вартістю коштів, які залучаються та розміщуються.

До позитивних факторів створення фінансових супермаркетів можна віднести:

- підвищення конкурентоздатності;
- зниження собівартості трансакцій для партнерів;
- розширення спектру наданих споживачам послуг, шляхом формування спільних цілей діяльності та інформаційного простору;
- можливість пропонувати споживачам не тільки «пов'язані» продукти (створені за рахунок пакетування), а й інтегровані фінансові послуги;
- вигода від об'єднання клієнтських баз та мереж розповсюдження тощо.

Також, серед переваг для страховиків, які просувають свої продукти через банківські установи, є скорочення витрат на створення та функціонування нових офісів, що є ще однією перевагою створення фінансового супермаркету.

Беззаперечно, варто наголосити, що глобалізаційні процеси та розвиток новітніх технологій безпосередньо вплинули на всі сектори економіки та кардинально змінили як систему співпраці учасників фінансового ринку, так і процес надання ними фінансових послуг. Так, на фінансовому ринку стрімко розвиваються фінансові технології. Саме тому варто звернути увагу на впровадження використання штучного інтелекту фінтех організаціями, зокрема і для успішного запровадження банкострахування. Використання новітніх технологій дає можливість автоматизувати безліч важливих банківських продуктів, адже саме завдяки методикам навчання нейронних мереж, якість зазначених послуг постійно зростає. Використання час-ботів для повідомлень спонукає підвищенню фінансової грамотності. Також, ще одним із прикладів застосування штучного інтелекту є виявлення або попередження шахрайських дій, шляхом аналізу об'ємних масивів даних для прийняття рішення стосовно того, чи притаманна відповідна поведінка даному споживачу.

Так, для прикладу можна навести німецьку компанію Clark, яка підписала контракт з мобільним банком N26 стосовно надання програмного забезпечення у сфері обслуговування клієнтів. Ця технологія дозволить клієнтам банку краще розуміти свої поточні тарифи та покращити свій страховий захист, адже наразі клієнти часто відмовляються від страхування або мінімізують його через високу складність, непрозорість визначення витрат, відсутність компетентного консалтингу [3].

В Туреччині, наприклад, було розроблено інтегровану технологічну платформу з назвою Bankasurans Platform [4], що значно зменшує опера-

ційні витрати на обробку інформації та дозволяє виконувати ряд завдань: виступає гібридним онлайн/офлайн продуктом процесного менеджменту; здійснює інтеграцію з колцентром (вся інформація є доступною та може бути використана для вирішення проблем, які виникли та/або для обробки отриманих заявок); автоматичну обробку документів, їхню конвертацію у формат PDF (для пересилки споживачу); детальну звітність в реальному часі, відомості про всі трансакції оформлюються одразу та поділяються (відповідно до каналу продажу, відділення, користувача, компанії, дати або іншого критерію); постійний зв'язок зі страховими організаціями; можливість крос-продажу та інше.

Окрім попередньої розробки, існує також методика Agilis Bank assurance solution (США), яка реалізує всі бек-офіс операції банківської установи та дозволяє працівникам банку зосередити увагу на стратегічних цілях та роботі з клієнтами. Також, наведена методика створює та підтримує достовірні профілі клієнтів та синхронізує їх між банком та страховою організацією [1].

Також, до нещодавніх інноваційних технологій банкострахування варто віднести створення технологічного рішення на основі блокчейн (вперше використано AIA Hong Kong [2]), яке полягає у тому, що страховик та банк-партнер обмінюються інформацією та документами в режимі реального часу, що в свою чергу зменшує час на обробку заявок на страхування та підвищує прозорість даного бізнес-процесу. Використання вище наведеної технології забезпечує високий рівень захищеності даних та конфіденційності інформації.

Підсумовуючи вище зазначене, можна зробити висновок, що в світі існує безліч прикладів ефективного використання новітніх технологій у сфері банкостархування, що в свою чергу утворює позитивну тенденцію для подальшої технологізації світового фінансового ринку загалом, та вітчизняного зокрема.

Провівши аналіз вітчизняного ринку банкострахування, можемо зробити висновок про недостатню його розвиненість через наступний ряд факторів:

- недостатня платоспроможність населення країни;
- внутрішня та зовнішня фінансово-економічна криза, що значно погіршує умови ведення бізнесу;
- високі вимоги до акредитації страхових організацій з боку вітчизняних банків;
- високі кредитні ризики банківських установ;

- існування об'ємної проблемної кредитної заборгованості.

До основних заходів, які, на нашу думку, будуть сприяти ефективному розвитку моделі банкострахування на вітчизняному фінансовому ринку, варто віднести наступні:

- підвищення довіри з боку населення до страхових та банківських установ;
- удосконалення наявного страхового й банківського законодавства;
- зростання конкурентоспроможності банків і страховиків;
- зростання фінансової грамотності та інформованості населення;
- удосконалення базових страхових послуг;
- впровадження в практику взаємодії розроблених спеціально для конкретної банківської установи страхових послуг;
- розробка та впровадження нових спільних фінансових послуг;
- впровадження та використання новітніх технологій у сфері банкострахування;
- використання зарубіжного досвіду впровадження та збільшення масштабів розповсюдження концепції банкострахування.

Список використаних джерел

1. AGILE financial Technologies. Agilis bancassurance solution, 2017. URL: http://www.agile-ft.com/index.php?option=com_content&view=article&id=116&Itemid=364

2. First blockchain-based bancassurance network launched in Hong Kong, Fintech Futures. URL: <https://www.bankingtech.com/2017/11/first-blockchain-based-bancassurance-network-launched-in-hong-kong/>

3. Insurtech firm Clark and N26 launch digital insurance service, fintech futures. URL: <https://www.bankingtech.com/2017/06/insurtech-firm-clark-and-n26-launch-digital-insurance-service/>

4. Technologies of Bancassurance, Bankasurans. URL: <https://www.bankasurans.com.tr/technologies-of-bancassurance/?lang=en>

5. The power of alliances. Partnering for growth in the insurance sector, KPMG, 2017. URL: <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/pdf/2016/03/power-of-alliance.pdf>

6. Інноваційна модернізація менеджменту в умовах глобальної нестабільності : монографія / за заг. ред. А. Ю. Горбового; М. О. Кужелев, С. В. Онишко, В. І. Куценко, А. А. Олешко, М. В. Гусятинський, А. А. Халецька та ін.; Ун-т державної фіскальної служби України. Ірпінь-Білосток, 2018. 305 с.

7. Кучеренко В. В. *Форми інтеграції банківського і страхового капіталу в Україні* : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. економ. наук : 08.00.08. Переяслав-Хмельницький, 2017. 20 с.

Бондарук Таїсія Григорівна,
доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Національна академія статистики, обліку та аудиту

Бондарук Олег Сергійович,
кандидат економічних наук, директор,
ТОВ «Олександрівська фармацевтична компанія»

РИЗИКИ ТА ДЖЕРЕЛА ЗАГРОЗ ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ ДЕРЖАВИ

Спектр ризиків і загроз для економічної безпеки, що виявляється традиційно і пов'язаний у першу чергу з обсягами виробництва та наповненням ринку, істотно розширюється при розгляді проблеми забезпечення економічної безпеки України в період воєнного стану. При цьому дедалі більшої значущості набувають загрози штучного характеру, їх виникнення та глобального поширення. Відповідно зростає складність виявлення і попередження таких загроз.

Забезпечення економічної безпеки пов'язане з групами ризиків і загроз, до яких можна віднести: макроекономічні, викликані погіршенням кон'юнктури світових цін на окремі товари експорту і підвищенням цін на імпорт; природні та техногенні; технологічні; агроекологічні; соціальні, зумовлені розривом між рівнем життя на селі і в місті; торговельно-економічні; політичні тощо [1, с. 78]. Складові економічної безпеки є взаємозалежними. Взаємообумовленим є також виникнення загроз і ризиків. Такі загрози для економічної безпеки, як безробіття, зниження надійності доходів, можуть спричинити недоступність продовольства. Загрози для екологічної безпеки (насамперед деградація навколишнього природного середовища, радіаційне і хімічне забруднення, ризики нової біотехнології) становлять безпосередню загрозу і для економічної безпеки.

Реальне падіння ВВП і, як наслідок, знецінення ключових економічних активів суттєво обмежує можливості створення доданої вартості в Україні, а звідси – і забезпечення за рахунок економіки інших складових національної безпеки. В 2018 р. ВВП України склав 124 603 млрд. дол.